

Тазкия дарслари (228-дарс) Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳунинг зоҳидликлари

ТАЗКИЯ
228-ДАРС

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф
роҳимаҳуллоҳнинг «Тасаввуф ҳақида тасаввур»,
«Рухий тарбия» 1-2-3-жузи
ва «Хислатли ҳикматлар шарҳи» 1-2-3-4-5-жузи
китоблари асосида бериб борилади.
Мавзуларнинг тўлиқ матни билан танишиш учун
китобнинг ўзига мурожаат этиш тавсия этилади.

19:00 / 30.04.2023 1726

نَمِ قُوسٍ فِي أَمْوِيَّيْ يُرُّهُنَا
هِيَ فِتْكٌ يَلْعَنُ نِي دَمْلًا قَاوْسًا
هُتَرِي شَعْتُ عَزَفَفٍ، ءَاشٌ دُلَجٌ
أَنْتَ حَضَفٌ دَقٌّ؛ هَلْ أَوْلَاقٌ وَكَلِذِلْ
لَاقٍ، رَاصٌ نَأَلٌ أَوْ نِي رَجَاهُ مَلَانِي ب
أَرَابَجٌ أَكَلَمَ نُوكَأُ نَأِي نَمُّ مَتَدَرَأَفَأ
يَفِ أَرَابَجٍ، ءَئِيلُهُ أَجَلَا يَفِ
ءَعَاطُ نُوكَتْ أَلْ، آهَ أَلْ، مَ أَلْ سِ أَلْ

يَفِ ذُهُزَلْ أَوْ غُضْ أَوْ تَلَابِ أَلِ بَّرْلَا
أَيُّ نُّدَلَا هِدَه.

«Бир куни у Мадинанинг бозорларидан бирида пайдо бўлди.
Елкасида бир қўйнинг териси бор эди. Қариндошлари бундан
ташвишга тушиб:

«Муҳожир ва ансорийлар орасида бизни шарманда қилдинг-ку!»
дейишди. У киши:

«Нима, сизлар менинг жоҳилиятда ҳам жаббор подшоҳ бўлишимни
ва Ислонда ҳам жаббор бўлишимни ирода қилган эдингизми?! Йўқ!
қасамки, бу дунёда тавозе ва зуҳд қилмасдан туриб, Роббга тоат
этиб бўлмас», деди».

تِيَتَا: لَاقِي رَصَبْلَا نَسَخْلَا نَع
إِذَا رَصَبْلَا عَمَاجِ يَفِ أَسْلَجَم
هَلَلَا لُوسَرَبَا خَصَا نَمِ رَفَنَبَا نَا
رَمْعَوِرَكَبِ يَبَا دُهُزَنُورَكَا دَتِي
هَلَلَا حَتَفَا مَو، أَمُهَنَعُ هَلَلَا يَضَر
نَسُخَوِ مَالَسْ إَلَا نَمِ أَمُهَيْلَع
مُوقَلَا نَمِ تُونَدَفَا، أَمِهَتَرِي س
سِيَقُ نُبُفَا نَحْ أَلَا مَهِي فَا إِذَا
هَتَعَمَسَفَا، مَهَعَمُ سَلَا جِي مِي مَتَلَا

بِاطْخُلَا نُب رُمُعَ اَنَجْرُخَا نُلُوقِي
حَتَفَفِ قَارْعُلَا يَلِيَّةِي رَسِي فِ
سِرَافِ دَلَبَوَقَارْعُلَا اَنِي لَعُهُلَلَا
سِرَافِ ضَايَبُ نَمِ اَهِي فِ اَنُبَصَافِ
اَنَعَمُ هَا نُلَعَجَفِ ، نَا سَا رُخَو
اَنُمَدَقُ اَمَلِ فِ ، اَهَنَمِ اَنِي سَتَكَاو
ضَرَعَا هُنَعُهُلَلَا يَضَر رَمُعَ يَلَعِ
، اَنُمَلَكِّي اَل لَعَجَوِ هُو جَوِبُ اَنَعِ
لُوسَرِ بِاَخَصَا يَلَعِ كِلَذَّ دَتَشَا فِ
هَلَلَا ذُبَعُهُ نُبَا اَنِي تَأْفِ ، هَلَلَا
، دِجَسَمَلَا يِفُ سِلَا جَوُهُو رَمُعَ نُبِ
نَمِ اَنُب لَزَن اَمِ هِي لِي اَنُوكَشَفِ
رَمُعَ نِي نُمُومَلَا رِي مَأْنَمِ اَفَجَلَا
نَا ؛ هَلَلَا ذُبَعِ لَاقَفِ ، بِاطْخُلَا نُبِ
مُكِّي لَعِ يَأْرَنِي نُمُومَلَا رِي مَأْ

هَلْ لَأَلُوسَرَرِي مَلْ أَسَابِل
هَدَّعَبُ نَمَّةَ فَيَلْخُ لَأَلْ وَهَسَبَلِي
أَنِّي تَأْفَ ، قِيَّيِّصِلْ إِرْكَبَ أَبَا
، أَنِّي لَعَنَ نَاكَ أَمَّ أَنُغَزَنَفَ أَنُ لَزَانَم
نَاكَ يَتُّلْ إِيَّزْبُلْ إِي فُ هَانِّي تَأُو
مُّلَسُّي مَأَقَفَ ، أَاهِي فُ أَنُ دَهَّعِي
أَنُ مُقُنَاغِي وَيُ لُجَرِ لُجَرِ يَلَعُ أَنِّي لَع
أَنرِي مَلُّ هُنَّاكَ يُّتَحُ أَلُجَرِ أَلُجَرِ
مِيَّ أَنُغُلْ إِي لَأُ أَنُ مَّدَقَفَ ، كِلْ ذَلْبَق
، هِيَّ وَسُلْ إِبْ أَنُ نِيَّ بَ أَاهَمَّ سَقَفَ
لَأَلْ سَمِيَّ أَنُغُلْ إِي فِ هِيَّ لَعَضْرُعَفَ
رَفُصَا نَمَّ صِي بَخُلْ إِي عَاوْنَا نَم
بِّي طُهُ دَجَّوْفُ رُمُّعُ هَقَادَفُ ، رَمُّحَاو
لَبُّقَأْفُ ، حِيَّ رِلْ إِي بِيَّ طِمُّعُ طَلْ إِي
إِي هَلْ لَأُو : لَأَقُو وَهَجَّوْبُ أَنِّي لَع

رَا صُنْ نَأَلْ أَوْ نِي رَجَاهُ مَلَا رَشْ عَم
خَأَلْ أَوْ هَابًا نُبِ أَلَا مُكُنْمٌ نَلْتُ قَيْل
هَبَ رَمًا مُثْ ، مَاعٌ طَلَا آذَهْ يَلَعُ هَاخًا
نَبِ أَوْلْتُ قُنْمِ دَالُ وَأَيُّ لِمُ حَف
نِي رَجَاهُ مَلَا نِمِ هَلْ لَالِ لُوسَرُ يَدَي
مَأَقِ رَمْعٌ نِي مُثْ ، رَا صُنْ نَأَلْ أَوْ
بِأَخْ صَا هَاءَ أَرُو يَشَمَفُ أَفِرْ صُنْمُ
أَم : أَوْلْ أَقْفِ ، هِرْثَا أَيِ فِ هَلْ لَالِ لُوسَرِ
نِي رَجَاهُ مَلَا رَشْ عَم أَيِ نَوْرَتِ
يَلِ أَوْلِ لُجْرَلَا آذَهْ دُهُزِ يَلِ رَا صُنْ نَأَلْ أَوْ
أَنِي لِي تَرَصَأَقْتِ دَقَلِ ؟ هِتَيْ لِح
يَلَعُ هَلْ لَالِ حَتَفُ دُمِ أُنْسُ فُنَا
رَصِي قَوِ يَرْسِكِ رَا يَدِ هَيْ دَي
دُوفُ وَوِ ، بِرْعَمُ لَأَوْ قِرْشَمُ لَأَيِ فَرَطُ و
نَوْرِي فِ هَنُوتِ أَيِ مَجْعَلِ أَوْ بَرْعَلَا

أَهْ عَقَرٌ دَقٌّ بُّجُلًا هِذِهِ هَيْلَعٌ
وَلَفٌ، عَقَرٌ رَشَعٌ يَتَنُّثَا
دَّمَ حُمٌ بِأَخْصَا رَشَاعَمٌ مُتَلَّأَسُ
فِقَاوَمُلَا لَهَأُ نَمُءَا رَبُّكُلَا مُتَنَّاوُ
هَلَلَا لُوسَرَ عَمٌ دِهَاشَمُلَاوُ
نَيِرْجَاهُمُلَا نَمَنِي قِبَاسُلَاوُ
بُّجُلًا هِذِهِ رِّيْعِي نَأْرَا صُنَّأَلَاوُ
رُظْنَمٌ هِي فُبَاهِي نِّيَلِ بُوْتِبُ
مَاعَطَلَا نَمُءَنَفَجِ هَيْلَعِ يَدُعِّي وَ
نَمَوُ هُلُكُ أَيُّءَنَفَجِ هَيْلَعِ حَارِي وَ
رَا صُنَّأَلَاوُ نَيِرْجَاهُمُلَا نَمُءَرَضَحِ
أَذَهَلَسَيْلُ مِعَمَجَابُ مَوْقِلَا لَأَقَفِ
بِلَاطِ يَبَأُنْبُ يَلَعِ أَلِلُوقِلَا
رُهِصَوُ هَيْلَعِ سَأَنَلَا أَرْجَأُ هِنَافِ
صَفَحُ هَتَنَبَا وَأِهَتَنَبَا يَلَعِ

بِجُومِ وَهَوِ هَلْ لَ لِ لُ وُسَرُ ةَ جُوزِ اَهَّ نِ اِ فِ
هَلْ لَ لِ لُ وُسَرُ نِ مِ اِ هِ عِ ضُ وِ مِ لِ اِ هَلْ
: اِ يَ لَ عِ لَ اِ قَ فِ ، اِ يَ لَ عِ اِ وُ مِ لَ كَ فِ
نِ كَ لَ وِ ، كِ لَ ذِ لِ عِ اِ فِ بِ تُ سَ لِ
هَلْ لَ لِ لُ وُسَرِ جِ اِ وُ زِ اِ بِ مُ كِ يَ لَ عِ
نِ نِ رَ تِ جِ يَ نِ يَ نِ مِ وُ مِ لِ اِ تِ اِ هِ مِ اِ نِ هِ نِ اِ فِ
سِ يَ قِ نِ بِ فِ نِ حِ اِ لَ اِ قِ ، هِ يَ لَ عِ
ةَ شِ اِ عِ اِ وُ لَ اِ سَ فِ : هِ نَ عِ هَلْ لَ اِ يَ ضَ رِ
، اِ مِ هِ نَ عِ هَلْ L اِ يَ ضَ R ةَ صِ فِ حِ وِ
تَ لَ اِ قَ Fِ ، نِ يَ Tَ E مَ Tِ جِ M اِ Tَ N اِ Kَ وِ
رِ يَ Mَ اِ ةَ لِ يَ aِ Sِ يَ Nِ اِ : ةَ شِ aِ E
: ةَ صِ Fِ حِ Tَ L اِ Qِ وِ ، Kِ Lِ Zِ Lِ Nِ Yِ Nِ Mِ وُ Mِ Lِ aِ
، Kِ Lِ Zِ Kِ Lِ Nِ Yِ Bِ Yِ Sِ وِ Lَ E فِ Yِ هِ aِ Rَ aِ Mِ
Nِ Yِ Nِ Mِ وُ Mِ Lِ aِ Rِ Yِ Mَ aِ Yِ Lَ E aِ Tَ Lِ Xِ Dَ Fِ
Tَ Lَ aِ Qَ Fِ ، aِ Mِ hِ aِ Nِ Dَ aِ وِ aِ Mِ hِ eِ Bِ Rِ Qَ Fِ

نَذَاتَا ، نِي نْمُؤْمَلَا رِي مَأَي : ةَشْيَاع
مَأَي ي مَلَكَت : لَاق ؟ كَمَلَكُؤْنَا يَل
هَلَلَا لُؤْسَرُّنَا : تَلَاق ، نِي نْمُؤْمَلَا
هَتَّ نَج يَلَا هَلِي بَسَل يَضَم
مَلَو أَي نُدَلَا دِرِي مَل هِنَا وُضَرَو
رَكَب وُبَأ يَضَم لَكِل ذَكُو ، هَدِرْت
هَرْتَأ يَلَعُ هَنَعُ هَلَلَا يَضَر
لُؤْسَر نَنْسِءَ أَي حِإ دَعَب هَلِي بَسَل
ضَخْدَاو ، نِي بَأَذَكَلَا لَتَقَو هَلَلَا
يَفِ هَل دَع دَعَب نِي لَطُبْمَلَا ةَجُح
يَضُرَاو ةَي وُؤْسَلَاب هِمَسَقَو ةَي عَّرَلَا
يَلَا هَلَلَا هَضَبَقَف ، ةَي رَبُّلَا بَر
هِي بَنَبُ هَقْخَلَاو هِنَا وُضَرَو هَتْمُخَر
أَي نُدَلَا دِرِي مَل ، يَلَعُ أَلَا قِي فَّرَلَاب
يَلَعُ هَلَلَا حَتَف دَقَو ، هَدِرْت مَلَو

رَصِيْقَوِ يَرْسُكْ زُونُكْ كِيَدِي
، اُمُهَلْ اَوْمَ اُكِيَلْ اِلْمَحَوِ ، اُمُهَرَايْ دَوِ
قِرْشَمْ اِلْ اَفْرَطْ اِكَلْ تَنْ اَدَوِ
، دِي زَمْ اِلْ اِهَلْ اِلْ اِنْمِ وُجْرَنْ وِ ، بَرْعَمْ اِلْ اَوِ
لُسُرَوِ ، دِي اِي اَتْ اِلْ اِم اِلْ اِس اِلْ اِي فَوِ
بَرْعَمْ اِلْ اِدُوْفُو وِ ، كَنْ وُتْ اِي مَجْعَمْ اِلْ اِ
ءَبْجَلْ اِلْ اِهْدَهْ كِيَلْ اِعْ وِ ، كِيَلْ اِعْ نُوْدِرِي
، ءَعْقُرْ ءَرَشْ اِعْ اِي تَنْ اِثْ اِهْتْ اِعْ قَرْدَقْ
بْ اِهْيْ نِي لِي بُوْثِبْ اِهْتْ رِي غْ وِلْفْ
كِيَلْ اِعْ اِي دُعْيِي وِ ، كُرْظَنْ مِ هِي فِ
كِيَلْ اِعْ اِحْ اُرِي وِ مِ اِعْ طَلْ اِنْمِ ءَنْ فَجَبْ
كِرْضَحْ نَمَوْ تَنْ اِلْ اِكْ اَتِ ءَنْ فَجَبْ
اِي كَبَفْ ، رَا صُنْ اِلْ اَوِ نِي رَجْ اِهْمْ اِلْ اِنْمِ
كِلْ ذَنْعْ هُنْعْ هِلْ اِلْ اِي ضَرْ رَمْعْ
كُتْ لْ اَسْ : اِلْ اِقْ مْ ثْ ، اِدِي دَشْ ءْ اِلْ كُبْ

لُوسَرُّ نَأْ نِي مَلُغَتْ لَهْ هَلْ لِبَابِ
ةَرْشَعِ رُبْ زُبُخْ نَمْعَ بَشْ هَلْ لِبَابِ
عَمَجْ وَأَثَالَتْ وَأَثَسْمَخْ وَأَمَّيَا
قَحْلِي تَحِءَادَعِ وَأَشَعِ نِي بِي
يَلَعِ لَبِقَافْ، أَلْ تَلْ لِقَافْ؟ هَلْ لِبَابِ
لَهْ تَلْ لِقَافْ أَهْنَعُ هَلْ لِبَابِ يَضَرَّ ةَشْيَا عِ
بِرُقْ هَلْ لِبَابِ لُوسَرُّ نَأْ نِي مَلُغَتْ
يَفِ ةِدِيَّامِ يَلَعِ مَاعِ طِهْ يَلِ
نَاكْ؟ ضُرَّ أَلْ نَمِ رِبْ شِعْ أَفِ تَرَا
يَلَعِ عِضُ وَيَفِ مَاعِ طَلِبَابِ رُمَّيَا
عُفُرْتَفِ ةِدِيَّامِ لِبَابِ رُمَّيَا وَضُرَّ أَلْ
:أَمْ هَلْ لِقَافْ، مَعَنْ مَهْلَلَا :أَتَلْ لِقَافِ
تَاهُمَّ أَوْ هَلْ لِبَابِ لُوسَرُّ أَتَجْ وَزْ أَمْ تَنْ أ
نِي نَمُؤْمَلَا يَلَعِ أَمْ كَلْ وَ، نِي نَمُؤْمَلَا
نَكَلْ وَ، ةَصَاخِ يَلَعِ وَقَحِ

ي ف ي ن ا بِّ ع رُ ت و ي ن ا م ت ي ت ا
ل و س ر ن ا م ل ع ا ل ي ن ا و ، ا ي ن د ل ا
، ف و ص ل ا ن م ة ب ج س ب ل ه ل ل ا
، ا ه ت ن و ش خ ن م ه د ل ج ق ر ا م ب ر ف
م ه ل ل ا : ا ت ل ا ق ؟ ك ل ذ ن ا م ل ع ت ا
ن ا ن ي م ل ع ت ل ه ف : ل ا ق ، م ع ن
ة ا ب ع ي ل ع د ق ر ي ن ا ك ه ل ل ا ل و س ر
ي ف ا ح س م ن ا ك و ؟ ة د ح ا و ة ق ا ط ي ل ع
ر ا ه ن ل ا ب ن و ك ي ة ش ئ ا ع ا ي ك ت ي ب
، ا ش ا ر ف ل ي ل ل ا ب و ا ط ا س ب
ر ث ا ي ر ن ف ه ي ل ع ل خ د ن ف
ا ي ا ل ا ، ه ب ن ج ي ل ع ر ي ص خ ل ا
ك ن ا ي ن ي ت ت د ح ت ن ا ة ص ف ح
ا ه ن ي ل د ج و ف ة ل ي ل ت ا ذ ه ل ت ي ن ث
ا ل ا ط ق ي ت س ي م ل ف ه ي ل ع د ق ر ف

اي : كَل لاقَف ، ل ل ب ن اذَاب
ي ل ت ت ي ن ث أ ؟ ت ع ن ص اذام ة ص ف ح
ي ب ب ه ذ ي ت ح ي ت ل ي ل د ا ه م ل ا
ي ل ا م ؟ ح ا ب ص ل ا ي ل ا م و ن ل ا
ي ل ا م و ا ي ن د ل ل ا م و ، ا ي ن د ل ل و
ا ي ش ا ر ف ل ا ن ي ل ب ي ن و م ت ل ع ش
ل و س ر ن ا ن ي م ل ع ت ا م ا ، ة ص ف ح
ن م م د ق ت ا م ه ل ا ر و ف ع م ن ا ك ه ل ل ا
، ا ع ي ا ج ي س م ا ؟ ر خ ا ت ا م و و ب ن ذ
ا ع ك ا ر ل ز ي م ل و ، ا د ج ا س د ق ر و
ي ف ا ع ر ص ت م و ا ي ك ا ب و ، ا د ج ا س و
ن ا ي ل ا ر ا ه ن ل ا و ل ي ل ل ا ا ن ا
ه ت م ح ر ي ل ا ه ل ل ا ه ص ب ق
ا ل و ، ا ب ي ط ا ر م ع ل ك ا ل ، ه ن ا و ض ر و
ة و س ا ه ل ف ، ا ن ي ل س ب ل

نَبِيَّ بَعَثَ مَجَالًا وَهُوَ يَبْحَثُ أَصْبَحَ
الْوَيْزَلِ أَوْ خَلْمًا أَلَا نَبِيَّ مَدَّ أَلَا
يُتَحَرِّهُ شُرُوكُ يَفِ أَلَا أَمْ حَلَّ لَكَ أَلَا
مُوقِلًا نَمَّ يَضَقُّ نَا أَمْ يَضَقُّ نَبِيَّ
بِأَخْصَا كَلِ ذَبَّ أَلَا تَرْبَخَ فِ أَلَا تَجْرَخَ فِ
كَلِ ذَكَ لَزِي مَلَفَ هَلْ لَ لُؤْسَرِ
هُ أَوْرُ لَجَّ وَزَعَّ هَلْ لَ لَابَ قَحَلِ يُّتَحُ
رَكَ اسْعُ نَبَا

Ҳасан Басрий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Басранинг жомеъ масжидидаги бир мажлисга келсам, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг бир тўп саҳобалари Абу Бакр ва Умар розияллоҳу анҳумонинг зоҳидликларини, Аллоҳ уларга Исломда фатҳ қилган нарсаларни ва ҳусни сийратларини эслашиб ўтирган эканлар. Мен у қавмга яқинлашдим. Қарасам, ичларида Аҳнаф ибн Қайс Тамимий розияллоҳу анҳу ҳам бор экан. Унинг қуйидагиларни айтаётганини эшитдим:

«Умар ибн Хаттоб бизни бир гуруҳ лашкар билан Ироққа юборди. Аллоҳ бизларга Ироқни ва Форс юртларини фатҳ қилди. У ерда Форс ва Хуросоннинг нарсаларига эга бўлдик, улардан ўзимизга олиб, кийим кийдик. Умар розияллоҳу анҳунинг олдига келсак, у биздан юзини ўгириб олди ва бизга гапирмай қўйди. Бу иш Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларига оғир ботди. Унинг ўғли Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳунинг олдига келдик. У масжидда ўтирган экан. Унга мўминларнинг амири Умар

ибн Хаттобдан бизга етган жафодан арз қилдик.

Абдуллоҳ: «Мўминларнинг амири устингизда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам киймаган, у зотдан кейинги халифа Абу Бакр Сиддиқ киймаган кийимларни кўрди», деди.

Биз уйларимизга бориб, устимиздаги кийимларимизни ечдик ва унинг олдига у аввал устимизда кўрган кийимларимизни кийиб келдик. У ўрнидан туриб, ҳар биримизга алоҳида-алоҳида салом берди ва ҳар биримиз билан алоҳида-алоҳида қучоқлашиб кўришди. Худди бундан олдин бизни кўрмагандек муомала қилди. Биз унга ўлжаларни тақдим қилдик. Умар уларни бизга тенг тақсимлаб берди.

Ўлжалар ичида Умарга хурмони сариёққа булаб тайёрланган сариқ, қизил сулол таоми тақдим қилинди. У уни татиб кўрди. Унга таъми ва ҳиди жуда яхши туюлди. Шунда у бизга юзланиб:

«Эй муҳожир ва ансорийлар жамоаси! Аллоҳга қасам, албатта, сизлардан ўғил отасини, ака укасини ушбу таом учун ўлдириши мумкин», деди ва уни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг борликларида ўлдирилган муҳожир ва ансорийларнинг болаларига беришга амр қилди.

Сўнгра Умар туриб кета бошлади. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари ҳам туриб, унинг изидан юра бошладилар. Улар бир-бирларига:

«Эй муҳожирлар ва ансорлар жамоаси! Манави одамнинг зоҳидлигига ва кийимига нима дейсизлар? Аллоҳ бизга унинг раҳбарлигида Кисро ва Қайсарнинг юртларини, ернинг машриғию мағрибини фатҳ қилганидан буён нафсларимиз заифлашди.

Унинг олдига арабу ажам элчилари келиб турибди. Улар унинг устидаги ўн икки ямоқли тўнани ҳам кўриб туришибди.

Агар сиз Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобалари жамоаси - катталаримиз, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан турли мавқифларда ва жангларда бирга бўлганларимиз, аввалги муҳожир ва ансорларимиз ундан ушбу тўнани бир юмшоқроқ, кўримлироқ кийимга алмаштиришини, унга эрталаб бир идишда, кечқурун бир идишда таом берилиб, ундан унинг ўзи ҳам,

у билан ҳозир бўлган муҳожир ва ансорлар ҳам ейишини сўрасангиз, яхши бўларди», дедилар.

Қавмнинг барчаси бир овоздан: «Умарга бу гапни Али ибн Абу Толиб розияллоҳу анҳудан бошқа одам айта олмайди, бу ишга одамлар ичида фақат ўша журъат қилиши мумкин. Чунки, у узотнинг қизларига уйланиб, куёвлари бўлган. Ёки қизи - Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжалари Ҳафсагина айтиши мумкин. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг мақомлари туфайли Умар унга ҳам бирор нарса дея олмайди», дедилар.

Улар бу ҳақда Алига гап очдилар. Али: «Мен буни қила олмайман, яхшиси, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжаларига айтишлар, улар мўминларнинг оналари, бу ишга журъат қиладилар», деди.

Улар Оиша ва Ҳафса розияллоҳу анҳолар бирга ўтирганларида улардан илтимос қилишди.

Оиша: «Буни мўминларнинг амиридан мен сўрайман», деди.

Ҳафса: «Менимча, у бу ишни қилмаса керак, сенга тушунтириб ҳам беради», деди.

Оиша: «Эй мўминларнинг амири! Гапиришимга изн беринг», деди.

Умар: «Эй мўминларнинг онаси, сўзла», деди.

Оиша: «Албатта, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўз йўллари ила жаннатга ва розиликка кетдилар. Ул зот дунёни хоҳламадилар, дунё у зотни хоҳламади. Шунингдек, Абу Бакр розияллоҳу анҳу ҳам у зотнинг изларидан Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларини тирилтиргандан, муртадларни қатл қилгандан, аҳли ботилнинг ҳужжатларини йўқ қилгандан, раъиятга адолат қилгандан, молни баробар тақсим қилгандан, халойиқнинг Роббини рози қилгандан кейин ўз йўлига кетди. Аллоҳ уни Ўз раҳматига ва розилигига қабз қилди. Уни Ўз Набийси алайҳиссаломга - рафиқул аълога қўшди. У дунёни хоҳламади, дунё ҳам уни хоҳламади.

Энди, батаҳқиқ, Аллоҳ сизнинг қўлингиз ила Кисро ва Қайсарнинг хазиначарини ва юртларини фатҳ қилди. Сизга уларнинг моллари

олиб келинди. Сизга мағрибу машриқ яқин бўлди. Аллоҳдан янада зиёда қилишини ва Исломни қўллашини сўраймиз. Олдингизга ажамларнинг элчилари келмоқда, арабларнинг ҳайъатлари келмоқда. Сизнинг устингизда бўлса манави тўн бор. Уни ўн икки еридан ямаб олгансиз. Энди сиз уни бир юмшоқроқ, кўримлироқ кийимга алмаштирсангиз, сизга эрталаб бир идишда таом берилса ва кечқурун бир идишда таом берилса, ундан ўзингиз ҳам, сиз билан ҳозир бўлган муҳожир ва ансорлар ҳам есалар яхши бўларди», деди.

Шу пайт Умар розияллоҳу анҳу қаттиқ йиғлади ва:

«Сендан Аллоҳ номи ила сўрайман. Қани менга айт-чи, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Аллоҳнинг ёнига боргунларича буғдой нонга ўн кун ёки беш кун ёки уч кун тўйганмилар?! Ёки тушлик ва кечки таомни жамлаганмилар?!» деди.

«Йўқ», деди Оиша. Шунда Умар Оиша розияллоҳу анҳога қараб:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламга ердан бир қарич кўтарилган дастурхонда таом қўйилганини биласанми?! Ул зот таом келтиришга амр қилсалар, ерга қўйиларди. Яна амр қилсалар, дастурхон йиғиштириб олинарди», деди.

(Оиша ва Ҳафса) икковлари:

«Аллоҳнинг номи ила айтамызки, гапингиз тўғри!» дейишди.

У уларга қараб:

«Икковингиз Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжаларисиз, мўминларнинг оналарисиз. Иккингизнинг барча мўминларда, хусусан менда ҳақларингиз бор. Сиз бўлсангиз мени дунёга тарғиб қилгани келибсизлар.

Албатта, мен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг, қўполлигидан баданларига ботадиган, жундан бўлган чопон кийганларини яхши биламан. Икковингиз ҳам биласизларми?» деди.

«Аллоҳнинг номи ила айтамызки, гапингиз тўғри!» дейишди.

«Эй Оиша! Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг сенинг уйингда бир арқоқли жун чопон устида ухлаганларини биласанми?»

Ўша чопон кундузи гилам, кечаси тўшак бўлар эди. Биз у зотнинг олдиларига кирсак, ёнбошларида бўйранинг изини кўрардик.

Эслагин, эй Ҳафса! Сен ўзинг менга у зотга икки қават жой солиб берганинга, унинг юмшоқлигидан Билолнинг азониғача уйғонмаганларини, сўнгра сенга «Эй Ҳафса, нима қилиб қўйдинг? Бу кеча менга икки қават жой солиб берибсан. Тонг отгунча ухлабман. Менга дунёнинг нима кераги бор эди?! Мени юмшоқ тўшак ила машғул қилишининг нима кераги бор эди?!» деганларини айтиб берган эдинг.

Эй Ҳафса! Сен Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг аввалгию кейинги гуноҳлари мағфират қилинганини билмас эдингми?! Ул зот оч ҳолларида кеч қилар, тунни саждада ўтказар эдилар. Аллоҳ у зотни Ўз раҳмати ва розилиги ила қабз қилгунича кечаю кундуз рукуъ ва сажда қилган ҳолларида, йиғлаган ва тазарру қилган ҳолларида бардавом бўлдилар.

Умар хуштаъм таом емайди. Юмшоқ кийим киймайди. Ўзининг икки соҳибидан ўрнак олади. Туз ва зайтун ёғидан бошқа икки таомни жамлаб емайди. Ҳар ойда одамлар еган гўшадан ортиқча гўшт емайди», деди.

Икковлари чиқиб, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг саҳобаларига бўлган гапларнинг хабарини бердилар. Умар Аллоҳ азза ва жаллага йўлиққунича ўша ҳолда бардавом бўлди».

Ибн Асокир ривоят қилган.

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳунинг зоҳидликлари ҳақида бунга ўхшаш ривоятлар ишончли ровийлар томонидан кўплаб келтирилган.

Шу ўринда ҳазрати Умар розияллоҳу анҳунинг бу даражадаги зоҳидликлари ўзларининг шахсий ижтиҳодлари ва ўз шахсларига тегишли эканини айтиб ўтиш керак.

Кўриб ўтганимиздек, бошқа саҳобалар ҳам у кишини бўйўлдан қайтара олмаганлар.

«Руҳий тарбия» китобининг 2-жузи асосида тайёрланди